

Област Пловдив

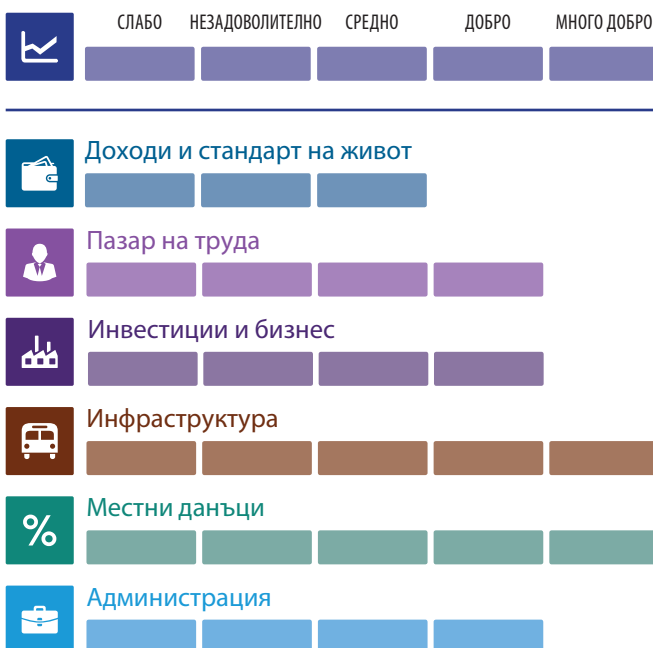
▶ Население (2021)	634 497
▶ Територия (кв.км)	5973
▶ Брой на населените места	212
▶ Дял на населението в градовете (%)	74,4

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Пловдив продължава да се увеличава. Делът на трудоспособното население е сравнително висок, но докато коефициентът на безработица е значително по-благоприятен от средния за страната, заетостта изостава. Инвестиционната и бизнес активност нарастват значително. Инфраструктурното развитие в областта получава много добра оценка. Данъците върху търговията и върху таксиметровия превоз са по-ниски от средните. Оценка за прозрачността в работата на местните администрации е над средната за страната. Въпреки всеобщото застаряване на население-

то в страната областта се представя сравнително добре. Коефициентите на възрастова зависимост са благоприятни. Учениците показват добри резултати. Пловдив е сред областите с най-много лекари и легла в болниците спрямо населението. Относителният брой на преминалите за лечение болни е най-високият в страната. Натовареността на местните наказателни съдии е сред най-големите, но правораздаването е сравнително бързо. Делът на горската територия е колкото този в страната, но делът на нарушената е значително по-нисък. Културният живот в областта е сравнително интензивен.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Пловдив продължава да нараства, макар и с по-бавни темпове от средните за страната през 2021 година. Той достига 15,5 хил. лв., но губи едно място в класацията (изпреварен от този в област Бургас) и вече е осмият най-висок в страната. Заплатите и пенсиите в областта също се повишават. През 2021 г. средната брутна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 15,9 хил. лв. (при 18,7 хил. лв. в страната), а месечната пенсия – 525 лв. (при 537 лв. в страната).

Нивото на бедност в областта остава по-високо от средното за страната. Делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, е 29,4% (при 22,9% в страната) през 2022 година.

Пазар на труда

Делът на трудоспособното население в област Пловдив е сравнително висок – 59,2% (при 58,5% в страната) през 2022 година. Икономическата активност се повишава, но остава сравнително ниска – 69,1% (при 73,6% в страната). Това увеличение е съпроводено от ръст на заетостта и спад на безработицата, но докато коефициентът на безработица е значително по-благоприятен от средния (4,1% при 5,2% в страната), заетостта изостава (67,3% при 70,4% в страната).

Предизвикателство пред пазара на труда продължава да е образованието на работната сила. През 2022 г. то се подобрява, но все още е малко по-неблагоприятно от средното за страната. Делът на висшите в областта е 26,9% (при 29,8% в страната), а на хората с основно и по-ниско образование – 17,8% (при 16,0% в страната). Коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години е малко по-висок от средния – 66,9% в областта спрямо 65,7% в страната. Това означава, че на всеки 100 души, на които им предстои да излязат от работната сила през следващите няколко години, съответстват 67 младежи, които ще се вляят в пазара на труда.

Инвестиции и бизнес

През 2021 г. инвестиционната и бизнес активност в област Пловдив нарастват значително. Броят на нефинансовите предприятия се повишава и се изравнява със средния за страната – 60 на хиляда души от населението през 2021 година. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението се увеличават значително, достигайки 3,4 хил. лв. на човек, и са вторите най-високи в страната (след тези в столицата). Ръст отбелязват и преките чуждестранни инвестиции – до 3,2 хил. евро. Произведената продукция достига 32,3 хил. лв. на човек и областта се нарежда на четвърто място по този показател (след столицата, София и Стара Загора). Разходите за научноизследователска и развойна дейност на човек от

населението в областта леко се свиват, но остават на второ място след тези в столицата.

Област Пловдив обаче изостава при усвояването на европейски средства. Към 30 юни 2023 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми е 2165 лв. на човек от населението (при 2836 лв. в страната). В рамките на областта най-много средства усвояват общините Хисаря и Кричим.

Инфраструктура

Инфраструктурното развитие в областта получава много добра оценка. Гъстотата на пътната мрежа е близка до средната в страната, но гъстотата на железопътната мрежа значително я превъзхожда с 5,4 км линии на 100 кв. км територия (при 3,6 км в страната). Делът на автомагистралите и първокласните пътища в област Пловдив е 17,5% (при 18,5% в страната). Качеството на пътищата е сравнително добро и се повишава – 54,7% от пътната настилка е в добро състояние при 41,1% в страната през 2022 година.

Достъпът на домакинствата до интернет се увеличава и през 2022 г. и остава по-висок от средния за страната – 89,1% (при 87,3% в страната).

Местни данъци

Местната данъчна тежест в област Пловдив е разнопосочна при отделните данъци и през 2023 година. Усредненото ниво на ставките върху недвижимите нежилищни имоти на юридическите лица и върху превозните средства е по-високо от средното за страната, макар разликата да не е много голяма. Високи остават и местите данъци върху прехвърлянето на собственост. Същевременно данъците върху търговията и върху таксиметровия превоз са по-ниски от средните.

В рамките на областта най-ниски са средните данъчни ставки в общините Калояново и Марица, а най-високи – в общините Пловдив и Карлово.

Администрация

Самооценките на местните администрации за развитието на електронното правителство и за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ през 2023 г. се повишават и изпреварват средните стойности за страната.

Оценката за прозрачността в работата на местните администрации се задържа на сравнително високо ниво – 72,4% (при 70,3% в страната).

Делът на собствените от общите приходи в общините в областта намалява леко, но остава висок – 30,2% (при 29,0% в страната). По-голямо от средното е и покритието на общинските разходи с местни приходи – 85,4% (при 84,2% в страната).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■■

Демография ■■■■■

Въпреки всеобщото застаряване на населението в страната област Пловдив се представя сравнително добре и данните за 2022 г. подреждат областта в челната тройка (след столицата и област Варна). Коефициентът на естествен прираст остава над средния за страната със стойност от $-7,4\%$ (при $-9,7\%$ в страната). И през 2022 г. областта продължава да привлича население и коефициентът на механичен прираст е сред най-високите в страната – $7,0\%$.

Тези процеси водят до сравнително благоприятни коефициенти на възрастова зависимост и през 2022 година. Съотношението на населението на над 65 години към това на 0–14 години в областта е $151,4\%$ (при $165,4\%$ в страната), а към това на 15–64 години – $35,5\%$ (при $37,7\%$ в страната).

Сравнително голяма част от населението живее в градовете, като през 2022 г. делът на градското население е $74,4\%$ (при $73,6\%$ в страната). След столицата и област Сливен област Пловдив е и с най-гъсто населени селища с 2372 души на кв. км (при 1404 души на кв. км в страната).

Образование ■■■■■

Нетният коефициент на записване на населението в V–VII клас в областта се повишава през 2022 г. и продължава да е по-висок от средния в страната. Делът на децата в детските градини е около, но над средния за страната. По-влошен обаче остава делът на второгодниците, а съответствието между професионалното образование и профила на местната икономика е по-ниско от средното.

Учениците от област Пловдив показват сравнително добри резултати и през 2023 година. Средният успех по математика след VII клас е равен на средния за страната ($35,3$ т.). Успехът на матурата по български език и литература пък е „Добър“ $3,95$ (при „Добър“ $3,93$ в страната), а делът на слабите оценки – $16,1\%$ (при $17,9\%$ в страната).

Пловдив е сред областите с утвърдени традиции във висшето образование. Броят на студентите в областта е третият най-висок в страната (след този в област Велико Търново и в столицата).

Здравеопазване ■■■■■

Пловдив е сред областите с най-голям брой лекари и легла в болниците спрямо населението. През 2022 г. един общопрактикуващ лекар се грижи средно на 1599 души от населението (при 1678 души на лекар в страната). Индексът на достъп до лекари специалисти също е значително по-благоприятен от средния за страната. В местните многопрофилни болници легловата база възлиза на 8,4 легла на хиляда души от населението (при 5,9 на хиляда души в страната), което ѝ отрежда второто място в страната след тази в област Плевен. Пловдив отново е и областта с най-висок относителен брой на преминалите за лечение болни – 419 на хиляда души от населението (при 235 на хиляда души в страната).

Значително по-висока от средната е продължителността на живота – 73,6 години (при 71,9 години в страната), а коефициентът на детска смъртност е около средния за страната.

Ред и сигурност ■■■■■

Натовареността на местните наказателни съдии е сред най-големите в страната, но това не води до намалена бързина на правораздаването. Един съдия разглежда средно по 11,4 дела месечно (при 10,1 дела месечно на съдия в страната). Делът на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок, е 90% (при 89% в страната), а на висящите – 7% (при 12% в страната).

Броят на престъпленията остава нисък, а разкриваемостта им – сравнително висока. През 2022 г. регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в област Пловдив са 8,1 на хиляда души от населението (при 11,6 на хиляда души в страната), което подрежда областта на трето място в тази класация. Разкриваемостта намалява до 51% , но остава по-висока от средната за страната (49%).

Околна среда ■■■■■

Съсредоточаването на населението в градовете предопределя сравнително високите дялове на живеещите в селища с достъп до обществена канализация ($75,9\%$ в областта при $74,8\%$ в страната) през 2021 година и на населението с достъп до канализацията, свързана с пречиствателна станция за отпадъчни води ($73,8\%$ в областта при $66,8\%$ в страната).

Образуваните битови отпадъци в област Пловдив се задържат на високо ниво – 495 кг на човек годишно (при 445 кг на човек в страната). Същевременно делът на отпадъците, предадени за третиране и рециклиране, намалява до 61% и е под средното ниво (74%).

Делът на горската територия е съизмерим със средния за страната (33% в страната), но делът на нарушената територия е значително по-нисък ($0,17\%$ в областта при $0,43\%$ в страната) през 2022 година. Инсталираните ВЕИ мощности на човек от населението са над средните за страната.

Култура и туризъм ■■■■■

Културният живот в областта е сравнително интензивен. През 2022 г. броят на посещенията в кината се увеличава значително и достига 705 на хиляда души от населението (при 590 на хиляда души в страната). Увеличение има и при посещенията в местните библиотеки, но относителният им брой остава под средния за страната.

Броят на леглата в местата за настаняване в област Пловдив е 22 на хиляда души от населението през 2022 г., а реализираните нощувки – 1965 на хиляда души, които стойности, извън тези в морските области, са сравнително високи.

Ключови показатели за област Пловдив

Индикатори на икономическото развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	14 648	15 547	n.a.	20 212
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	14 171	15 937	n.a.	18 733
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	25,8	26,8	29,4	22,9
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	60,4	60,6	59,2	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	68,7	66,3	67,3	70,4
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	6,2	4,6	4,1	5,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	19,7	19,2	17,8	16,0
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	26,4	26,0	26,9	29,8
Произведена продукция (лв./човек)	27 188	32 293	n.a.	31 242
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2560	3379	n.a.	3097
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	2986	3228	n.a.	4098
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	79,9	88,9	89,1	87,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	40,9	46,5	54,7	41,1
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	99,0	103,1	85,4	84,2
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	71,1	72,4	72,4	70,3

Индикатори на социалното развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	-7,4	-9,7
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	7,0	4,2
Среден успех от матурите по БЕЛ**	4,30	4,10	3,95	3,93
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	38,7	35,0	35,3	35,3
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	87,4	87,6	91,8	90,7
Средна продължителност на живота (години)***	75,0	73,9	73,6	71,9
Дял на здравноосигурените лица (%)	87,4	87,1	91,5	93,5
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	1618	1637	1599	1678
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	8,1	7,5	8,1	11,6
Дял на висящите наказателни дела (%)	7,7	7,6	7,3	11,6
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	82,4	75,9	n.a.	74,8
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	469	495	n.a.	445
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	64,6	61,5	n.a.	74,0
Посещения в кината на хиляда души от населението	234	438	705	590
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	1003	1385	1965	3739

* Данните за 2022 г. са включени в изследването от 2023 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2022/23 година, а матурите са проведени през 2023 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.